MALTA

QORTI CIVILI
PRIM' AWLA

ONOR. IMHALLEF
RAYMOND C. PACE

Seduta tal-25 ta' Marzu, 2010

Citazzjoni Numru. 57/2007

Intercomp Limited (Reg. No. C 5197).

vs.

Boris Arcidiacono Limited (Reg. No. C 16463)
eserecenti n-negozju taht l-isem It-Torri Interiors.

Il-Qorti,

I. PRELIMINARI.

Rat ir-rikors guramentat tas-socjeta` Intercomp Limited datat 17 ta' Jannar 2007 a fol. 1 tal-process fejn gie premess:-

Illi l-Avukat Dottor George J. Cutajar ghandu r-rapprezentanza guridika tas-socjeta` rikorrenti u dan a tenur tal-*Memorandum and Articles of Association* tal-istess u jaf il-fatti hawn mahlufa.

Illi s-socjeta` rikorrenti kienet f'diversi okkazjonijiet u a bazi ta' diversi kuntratti dahlet fi ftehim mas-socjeta` intimata sabiex tforni lill-istess b'apparat ta' *computer hardware* kif ukoll *software* gewwa l-fond maghruf bhala It-Torri Interiors gewwa 233, Tower Road, Sliema u dan fuq bazi ta' kera mensili skont ma kif jirrizulta mill-hames *Agreements for Lease of Equipment* iffirmati mill-partijiet u kopja ta' liema huma hawn annessi u mmarkati bhala Dok "A" sa Dok "E".

Illi in konnessjoni mal-istess kirjiet is-socjeta` intimata hija debitrici ta' dik ir-rikorrenti fl-ammont komplessiv ta' sitt elef seba' mija u tmienja u sebghin liri maltin u disgha u tletin centezmu (LM6,778.39) rapprezentanti import ta' varji fatturi mahruga bejn it-2 ta' April 2004 sat-2 ta' Awwissu 2005 liema fatturi nhargu skont u a bazi tal-*Agreements for Lease of Equipment* fuq imsemmija u jidhru elenkati fi *statement* anness u mmarkat bhala Dok "F".

Illi wkoll is-socjeta` intimata giet diversi drabi interpellata sabiex thallas dak li huwa minnu dovut skont kif fuq indikat u sahansitra giet interpellata permezz ta' telefonati, ittri legali kif ukoll ittri ufficjali.

Illi wkoll illi l-esponenti in vesti ufficjali talab lid-direttur tal-istess socjeta` intimata Boris Arcidiacono sabiex jissalda l-kontijiet u jigu evitati spejjez bla bzonn u *ciononostante* l-istess baqa' inadempjenti u lanqas ghogbu li jwiegeb ghall-ittri lilu mibghuta.

Illi s-socjeta` rikorrenti taf illi dik intimata m' ghandhiex ebda eccezzjoni valida xi tressaq kontra din it-talba.

Illi l-ammont pretiz fir-rikors odjern jikkostitwixxi debitu li huwa cert, likwidu u dovut u jirrikorru l-elementi kollha sabiex din l-Onorabbli Qorti joghgobha tghaddi ghad-decizjoni bid-dispensa tas-smigh.

Illi ghalhekk l-istess socjeta` rikorrenti talbet lis-socjeta` ntimata tghid ghaliex din il-Qorti m'ghandhiex:-

1. Tordna d-dispensa tas-smigh tal-kawza *ai termini* tal-**artikolu 167 et seq tal-Kap 12 tal-Ligijiet ta' Malta**; u

2. Tikkundanna lis-socjeta` intimata thallas lil dik rikorrenti s-somma ta' sitt elef seba' mija u tmienja u sebghin liri maltin u disgha u tletin centezmu (LM6,778.39) dovuti kif fuq inghad.

Bl-ispejjez komprizi dawk tal-ittra bonarja tal-10 ta' Mejju 2006, dik ufficjali tas-16 ta' Mejju 2006 u bl-imghaxijiet kummercjali dekorribbli mid-data ta' kull fattura sal-pagament effettiv kontra l-intimata minn issa ngunta ghas-subizzjoni.

Rat il-lista tax-xhieda u dokument esebiti a fol. 2 sa fol. 21 tal-process.

Rat li din il-kawza kienet appuntata ghas-smigh ghas-seduta tas-20 ta' Frar 2007.

Rat in-nota tas-socjeta' konvenuta datata 7 ta' Frar 2007.

Rat il-verbal tas-seduta tal-20 ta' Frar 2007 fejn xehed bil-gurament Boris Arcidiacono. Peress li l-Qorti hasset li abbazi tax-xhieda moghtija f'din is-seduta minn Boris Arcidiacono ghandu bazi ta' *"prima facie"* biex jiddefendi l-kawza, ghalhekk akkordatlu terminu ta' ghoxrin (20) jum zmien biex jipprezenta n-nota ta' eccezzjonijiet tieghu abbazi ta' dak moghti fix-xhieda tieghu.

Rat ir-risposta guramentata tas-socjeta` intimata Boris Arcidiacono Limited datata 6 ta' Marzu 2007 a fol. 40 tal-process fejn eccepiet:-

(1) Illi s-socjeta` rikorrenti Intercomp Limited diga` giet infurmata diversi drabi illi s-sistema pprovduta minnha hija difettuza f'diversi aspetti teknici u mhix qed taqdi sewwa l-funzjoni li ghaliha hallset il-flus is-socjeta` intimata. Dan jista' jigi kkonstatat minn Perit Tekniku li jigi nominat minn din l-Onorabbli Qorti.

Salv eccezzjonijiet ohra.

Rat il-lista tax-xhieda tas-socjeta` intimata a fol. 40 tal-process.

Rat il-verbal tas-seduta mizmuma fit-2 ta’ Mejju 2007 fejn il-Qorti nnominat bhala Perit Legali lil Dr. Anna Mallia sabiex tirrelata dwar it-talbiet attrici wara li tiehu konjizzjoni tal-eccezzjonijiet tas-socjeta’ konvenuta.

Rat il-verbali tas-seduti quddiem din il-Qorti.

Rat ir-rikors tas-socjeta’ konvenuta datat 30 ta’ Mejju 2007 a fol. 47 fejn talbet in-nomina ta’ espert tekniku, ir-risposta datata 27 ta’ Gunju 2007 u d-digriet ta’ din il-Qorti datat 3 ta’ Lulju 2007 fejn tali talba giet michuda.

Rat ir-rikors tas-socjeta’ konvenuta datat 29 ta’ Mejju 2008 a fol. 57 fejn talbet li jipprezenta nota ta’ eccezzjonijiet ulterjuri u d-digriet ta’ din il-Qorti datat 18 ta’ Gunju 2008 fejn laqghet it-talba (fol. 59).

Rat in-nota tas-socjeta` intimata Boris Arcidiacono Limited datata 5 ta’ Gunju 2008 a fol. 61 li permezz taghha pprezentat tliet affidavits, konsistenti f’dak ta’ Boris Arcidiacono, Adrian Farrugia, u Maurice Bugeja.

Rat ir-risposta guramentata ulterjuri tas-socjeta` intimata Boris Arcidiacono Limited datata 20 ta’ Gunju 2008 a fol. 90 tal-process fejn eccepiet:-

1. Illi in kwantu s-socjeta` rikorrenti qieghda titlob hlas ta’ kera ta’ *computer hardware*, tali talbiet huma preskritti *ai termini* tal-**artikolu 2148 (f) tal-Kapitolu 16 tal-Ligijiet ta’ Malta**.

2. Salv eccezzjonijiet ulterjuri.

Rat ir-rikors tas-socjeta’ konvenuta datat 20 ta’ Gunju 2008 fejn talbet li l-Perit Legali ghandha tiehu wkoll konjizzjoni tal-eccezzjoni ta’ preskrizzjoni minnha sollevata u digriet ta’ din il-Qorti datat 25 ta’ Lulju 2008 fejn laqghet it-talba (fol. 246).

Rat il-verbali tas-seduti kollha mizmuma quddiem il-Perit Legali Dr. Anna Mallia, bix-xhieda kollha quddiemha prodotta u d-dokumenti hemm esebiti (fol. 92 sa fol. 240).

Rat ir-rikors tas-socjeta' intimata datat 7 ta' Ottubru 2008, ir-risposta tal-kontro-parti u d-digriet ta' din il-Qorti datat 16 ta' Ottubru 2008 (fol. 256) fejn laqghet it-talba sabiex is-socjeta' konvenuta tipprezenta nota ta' osservazzjonijiet qabel ma jsir ir-rapport tal-perit legali.

Rat in-nota tal-osservazzjonijiet tas-socjeta` Intercomp Limited datata 30 ta' Ottubru 2008 a fol. 258 tal-process.

Rat in-nota ta' sottomissjonijiet tas-socjeta' konvenuta datata 3 ta' Novembru 2008 a fol. 260 tal-process.

Rat ir-rapport tal-Perit Legali Dr. Anna Mallia datat 9 ta' Frar 2009 u mahluf fis-seduta tas-7 ta' April 2009 a fol. 280 tal-process.

Rat in-noti tas-socjeta' konvenuta Boris Arcidiacono Limited datati 14 ta' Mejju 2009 (fol. 299) u tad-9 ta' Lulju 2009 (fol 316) fejn saru diversi domandi in eskussjoni lill-Perit Legali.

Rat il-verbali tas-seduti kollha mizmuma quddiem din il-Qorti fejn fis-seduta tal-10 ta' Novembru 2009 meta ssejhet il-kawza dehret Dr. Anna Mallia bhala Perit Legali li esebiet ir-risposti taghha ghad-domandi in eskussjoni mghamula mis-socjeta` konvenuta, u Dr. William Cuschieri ghas-socjeta` konvenuta. Kopja tal-istess inghatat lil Dr. Cuschieri *seduta stante* u Dr. Cuschieri talab jaghmel nota ta' osservazzjonijiet. Il-Qorti laqghet it-talba u pprefiggiet terminu sal-ahhar ta' Dicembru 2009 bin-notifika jew *visto* lid-difensur tal-kontro-parti li jkollha sal-ahhar ta' Jannar 2010 ghan-nota responsiva. Il-kawza giet differita ghas-sentenza ghal 25 ta' Marzu 2010. Aktar tard deher Dr. George Cutajar li rrimetta ruhu ghar-rapport.

Rat in-nota ta’ sottomissjonijiet tas-socjeta` Intercomp Limited datata 17 ta’ Novembru 2009 a fol 327 tal-process.

Rat in-nota ta’ sottomissjonijiet finali tal-kumpanija konvenuta Boris Arcidiacono Limited datata 31 ta’ Dicembru 2009 a fol. 329 tal-process.

Rat ix-xhieda kollha hemm moghtija.

Rat l-atti kollha pprezentati u d-digrieti relattivi taghhom.

Rat id-dokumenti esebiti.

Rat l-atti kollha l-ohra tal-kawza.

II. KONSIDERAZZJONIJIET.

Illi din hija kawza fejn is-socjeta’ konvenuta qed titlob hlas tas-somma ta’ Lm6,778.39 rapprezentanti kera ta’ *“computer hardware”,* skont skritturi privati (Dok. “A” sa “D”) u skont rendikont anness mar-rikors guramentat (Dok. “F”).

Illi l-eccezzjonijiet tas-socjeta’ konvenuta huma fis-sens li fil-mertu ma huwa dovut l-ebda ammont peress li s-sistema ndikata kienet difettuza, u wkoll giet ecceppita l-preskrizzjoni skont id-disposizzjoni tal-**artikolu 2148 (f) tal-Kap. 16** ta’ tmintax (18) il-xahar relattiva ghall-kera ta’ hwejjeg mobbli. Fil-fatt ma hemmx dubju li l-azzjoni hija dwar hlas ta’ l-istess oggetti mobbli, cjoe’ *“computer hardware”* u allura l-preskrizzjoni eccepita hija applikabbli ghall-kaz odjern.

Illi l-kwistjoni odjerna, u dan anke wara r-rapport tal-perit legali, huwa jekk bl-agir taghha s-socjeta’ konvenuta irrinunzjatx ghall-preskrizzjoni, u dan ghaliex jidher li l-perit legali kkonkludiet li mill-provi prodotti jirrizulta li Boris Arcidiacono ghas-socjeta’ konvenuta, rrikonoxxa li s-socjeta’ minnu rapprezentanta hija debitrici tal-ammont rikjamat mis-socjeta’ attrici, u jidher li dan ghamlitu fuq il-

bazi li l-konvenut kien sostna fis-seduta tas-27 ta' Novembru 2007 (fol. 95) li bhala *"records nghid l-istatment a fol. 19 huwa korrett*, *jekk hux dovuti hi haga ohra minhabba problemi teknici li kellna".* Dan ghaliex l-istess perit legali hawn sostniet li s-socjeta' konvenuta b'hekk irrikonoxxiet l-allegat kreditu, u allura s-socjeta' kienet fil-verita' qed teccepixxi t-tpacija li minnha nfisha twassal ghall-ammissjoni, li allura xxejjen l-eccezzjoni ta' preskrizzjoni u dan inghad fuq l-iskorta tas-sentenzi hemm minnha citati fosthom dik fl-ismijiet **"Marianna Spiteri et vs Joseph Vella"** (P.A. (AM) – 3 ta' Mejju 1993) (ara wkoll **"Eucharistico Gauci vs Jesmond Borg et"** (A.I.C. (PS) 14 ta' Lulju 2004).

Illi din il-Qorti thoss li abbazi ta' dak li gie indikat mill-Perit Legali, ma jirrizultax li s-socjeta' konvenuta b'xi mod bil-kliem hemm citat waslet biex ammettiet jew irrikonoxxiet li ghandha taghti xi ammont lis-socjeta' attrici, anzi din il-Qorti thoss li mix-xhieda tal-istess Boris Arcidiacono, jirrizulta li huwa dejjem ikkontesta li tali ammont huwa dovut, u dan minhabba li huwa dejjem allega li s-sistema li attwalment giet mikrija lilu ma kienitx qed tiffunzjona sew, u fil-fatt permezz ta' diversi dokumenti minnu esebiti, jirrizulta li effettivament kien hemm diversi talbiet *da parte* tas-socjeta' konvenuta sabiex is-sistema provduta tigi rrangata mis-socjeta' attrici u dan kif jidher mid-Dok. "BAX 2" sa Dok. "BAX 12" (fol. 72 sa fol. 84).

Illi fil-fatt jirrizulta li f'din il-kawza l-istess socjeta' konvenuta dejjem irriteniet li ma ghandhiex thallas l-ammont rikjest, u dan kemm permezz tax-xhieda ta' Boris Arcidiacono quddiem din il-Qorti fl-20 ta' Frar 2007, fix-xhieda tieghu fl-affidavit datat 5 ta' Gunju 2008 (fol. 63), u fix-xhieda tieghu quddiem il-Perit Legali tas-27 ta' Novembru 2007, 23 ta' Jannar 2008, u tat-2 ta' April 2008. Certament li ghalhekk ma jirrizultax li kien hemm xi ammissjoni fix-xhieda tieghu f'din il-kawza da parte ta' Boris Arcidiacono, li l-ammont rikjest mis-socjeta' konvenuta kien b'xi mod dovut minnu, u dan ghaliex huwa dejjem insista li s-sistema fornita lilu mis-socjeta' attrici ma kienitx tiffunzjona sew.

Illi din il-Qorti ma tistax fid-dawl ta’ dan kollu tasal sabiex taqbel mal-konkluzjonijiet tal-Perit Legali f’dan ir-rigward, u dan kemm peress li x-xhieda ta’ Boris Arcidiacono f’din il-kawza dejjem kienet fis-sens li huwa qed jikkontesta li l-ammont kien dovut ghaliex is-sistema fornita mis-socjeta’ attrici kienet difettuza, u kif ukoll ghaliex anke jekk wiehed jiehu l-bran identifikat mill-Perit Legali, ma jirrizultax li l-istess socjeta’ konvenuta kienet qed teccepixxi t-tpacija, u dan ghaliex dik li l-istess socjeta’, bil-kliem stess uzat minnu, kien biss fis-sens, li l-kalkolu dwar il-kera kien korrett (jirriflettu l-ammonti li kienu miftehma bejn il-kontendenti ghall-kiri tal-apparat elettroniku), izda xorta wahda l-ammont ma kienx dovut minhabba proprju l-kontestazzjoni tas-socjeta’ konvenuta li l-apparat fornit kien difettuz. Il-kuncett ta’ tpacija bl-ebda mod ma gie eccepit mis-socjeta’ konvenuta – anke peress ma jiccentrax – anke ghaliex ma saret l-ebda talba f’dan is-sens mis-socjeta’ konvenuta, u ma kien fil-fatt ebda talba f’dan is-sens dwar ammont cert, likwidu u dovut li hija vantat minghand is-socjeta’ attrici. Kull ma ghamlet is-socjeta’ konvenuta kienet biss li hija ma hijiex debitrici ghaliex l-apparat fornit ma kienx tajjeb u hawn qed tirreferi ghall-in esekuzzjoni tal-obbligi kontrattwali tas-socjeta’ attrici li ma jintitolawhiex titlob l-ammont pretiz minnha f’din il-kawza.

Illi f’dan il-kuntest huwa relevanti dak li gie ritenut fis-sentenza **“Carmelo Borg vs. George Borg”** (P.A. (RCP) – 31 ta’ Jannar 2008) fis-sens li hemm diversi modi kif l-eccezzjoni ta’ preskrizzjoni tista’ tigi ribattuta u dan jinkludi:-

(a) l-inapplikabilita’ ghall-mertu tal-kaz tal-preskrizzjoni specifika, li fil-verita’ ma gietx koltivata mill-attur, u ghalhekk din il-Qorti ma tistax hlief tieqaf hawn ghaliex hija ma tistax *marte proprio* tindahal fid-difiza tal-parti u tissuggerixxi x’messha kienet il-preskrizzjoni applikabbli ghall-fattispecie tal-kaz. (**“Austin Psaila vs Lothat Slabick”**).

(b) Is-sospensjoni.

(c) L-interruzzjoni jew billi l-attur jiddimostra dan permezz ta' xi att gudizzjarju (**artikolu 2128 tal-Kodici Civili**) jew billi juri ghas-sodisfazjon tal-Qorti li b'certa attitudini tieghu l-konvenut debitur qieghed lilu nnifsu f'sitwazzjoni li jirrendi l-inkompatibilita' l-posizzjoni guridika tieghu mal-presunzjoni konstitwenti l-bazi tal-preskrizzjoni, u fil-fatt dan huwa previst skont l-artikolu **2133 u 2134 tal-Kap 16**.

Illi r-rikonnoxximent stabbilit mill-indikat **artikolu 2133** javvera ruhu jew permezz ta' xi dikjarazzjoni esplicita jew bi kwalsiasi fatt iehor li jimplika ammissjoni ta' l-esistenza tad-dritt, u dawn jinkludu l-weghda tal-hlas u t-talba ghad-dilazzjoni tal-pagament, apparti dan kontenut fl-**artikolu 2134** ghall-hlas akkont. Din il-prova trid issir mis-socjeta' attrici ghaliex hija qed tikkontrasta l-eccezzjoni ta' preskrizzjoni, u l-prova ta' rikonoxximent allegat mis-socjeta' attrici trid tkun cara u esplicita. (**"Albert Mizzi nomine et vs John Mousu' proprju et nomine"** – A. C. – 16 ta' April 2004).

Illi fil-kawza fl-ismijiet **"Mario Galea vs John Attard et"** (P.A. (PS) – 26 ta' Mejju 2004) gie affermat ukoll illi jekk debitur jirrikonoxxi d-dejn, dan ir-rikonoxximent jimporta rinunzja tal-preskrizzjoni, u dan ir-rikonoxximent jista' jkun prezunt jew indirett. U lanqas hemm bzonn li r-rikonoxximent ikun ghall-kwantita' kollha dovuta, u jista' wkoll jirrigwarda kreditu llikwidu" (Kollez. Vol. XLII.ii.744)

Illi fid-dawl ta' dan jinghad li huwa ben stabbilit li l-eccezzjoni ta' preskrizzjoni hija nkompatibbli ma certi atti bhal rikonoxximent tad-dejn jew fejn id-debitur ma jichadx id-dejn (Kollez. Vol. XLVIII.iii.1440; **"Victor Calleja noe vs Nazzareno Vassallo et nomine"** – A. C. 5 ta' Ottubru 1998), il-pagament akkont (Kollez. Vol. XXIX.i.755), u l-prova tal-ammissjoni tad-dejn **"Silvio Frendo vs Andrew Faenza"** A.I.C. – 2 ta' Gunju 2000).

Illi hawn issir referenza ghas-sentenza **"Badassare Bugeja vs. George Cassar et pro. et nomine"** (P.A. (RCP) – 28 ta' Frar 2007) fejn f'dik is-sentenza inghad li b'dan l-agir tieghu l-konvenut irrinunzja ghall-preskrizzjoni

skont kif indikat fis-sentenza **"Korporazzjoni ghas-Servizz ta' l-Ilma vs Joseph Quattromani"** (A.I.C. (PS) – 19 ta' April 2004) u dan ghaliex l-atti maghmula minnu f'dak il-kaz kienu nkompatibbli ma' l-eccezzjoni ta' preskrizzjoni mqajjma mill-konvenut personalment u hawn saret riferenza ghas-sentenzi **"Eucharistic Gauci vs Jesmond Borg"** (A.I.C. (PS) – 14 ta' Lulju 2004), **"Austin Psaila vs Lothar Slabick"** (A.I.C. (PS) – 9 ta' Frar 2005), u partikolarment ghal dak ritenut fis-sentenza **"Domenic Dep. Stores (DDS) Ltd vs Malta Dairy Products"** (A.C. (VDG) – 30 ta' Mejju 2003 - Citaz.Numru 150/1988), fejn inghad li kif intqal fis-sentenza tal-Qorti ta' l-Appell fl-ismijiet **"Carmelo Micallef vs Brigadier John Belle Mc Cannee nomine"** (A.C. – 30 ta' Mejju 1952 u b'riferenza ghall dak li hemm indikat fl-**artikolu 2133 tal-Kap 16** li:-

"Illi r-rikonjizzjoni interuttiva ghar-rinunzja ghall-preskrizzjoni kompita tista' tkun diretta u espressa, b'dikjarazzjoni formali tal-volonta' li jigi rikonoxxut id-dritt; tista' tkun diretta u tacita, b'fatti li fihom infushom immedjetament juru l-volonta'; u tista' tkun indiretta jew prezunta, dedotta minn fatti konkludenti inkompatibbli mal-volonta' tal-preskriventi li jikkontesta l-ezistenza u l-ezercizzju tad-dritt. Il-kwistjoni tacita hi kwistjoni tal-volonta' prezunta tad-debitur, u kwindi ma hemmx rinunzja jekk hu jesprimi b'mod li jimmanifesta pjuttost l-intenzjoni li ma jirrikonoxxix id-dritt".

Illi fil-kaz odjern din il-Qorti thoss li ma hemm xejn fl-agir tas-socjeta' konvenuta, jew rapprezentanti li juru li b'xi mod huma rrikonoxxew li ghandhom jaghtu l-ammont indikat jew li b'xi mod is-socjeta' konvenuta rrinunzjat ghall-preskrizzjoni u fil-fatt ma' hemm xejn b'forma partikolari konsistenti f'fatti cari u univoci li jwasslu lil din il-Qorti tasal ghall-konkluzjoni li s-socjeta' konvenuta ammettiet li ghandha taghti l-ammont rikjest fl-azzjoni attrici jew li b'xi mod l-istess socjeta' konvenuta rrinunzjat ghall-preskrizzjoni li ddekorriet favur taghha. Dan iktar u iktar meta jidher li l-perit legali, erronjament f'ghajnejn din il-Qorti, waslet biex qalet li s-socjeta' konvenuta ppretendiet li l-ammont rikjest jigi pacut, meta mill-atti

kollha tal-kawza jidher li l-kuncett ta' tpacija qatt ma tqajjem mis-socjeta' konvenuta (ara 2.12 sa 2.14 tan-nota ta' osservazzjoniet tas-socjeta' konvenuta).

Illi dwar ir-rinunzja ghall-preskrizzjoni jirrizulta li din, anke kif fuq gja espost, ghandha tigi pruvata minn min jallega (**"Emmanuel Pace vs. Fred Fenech"** A.K. – 20 ta' Marzu 1978), u li tali rinunzja trid tkun cara u inekwivoka, u ma tistax tigi prezunta izda ghandha tigi provata b'mod konklussiv, b'dan li jekk tkun tacita trid tohrog minn fatti cari u inekwivoci li juru car l-intenzjoni tar-rinunzja u li ma tkunx tippresta ruhha ghal xi interpretazzjoni ohra jew tqajjem xi dubju dwar l-intenzjoni tar-rinunzjant **("Pauline Cachia vs Joseph Aquilina nomine"** A.I.C. (PS) – 9 ta' Gunju 2005; **"Carmelo Cassar et vs Dr. Paolo Azzopardi"** A.C. 4 ta' Novembru 1935 – Vol. XXIX.i.326).

Illi fil-fatt hawn issir referenza ghas-sentenzi fl-ismijiet **"Raymond Grech et vs Stefan Borg"** P.A. – 14 ta' Gunju 2001) u dik fl-ismijiet **"Korporazzjoni ghas-Servizzi ta' l-Ilma vs Joseph Quattromani"** (A.I.C. (PS) – 19 ta' Mejju 2004 fejn inghad li:-

'Fil-kaz ta' rinunzja espresso din trid tkun tirrizulta minn espressjonijiet cari u univoci; fil-kaz ta' rinunzja tacita din ghandha tigi nterpretata tant restrittivament illi mill-fatti li minnhom dik ir-rinunzja trid tigi dezunta ma tkunx tista' tingibed kongettura ohra hlief il-propozitu evidenti tar-rinunzja (Art. 2109 (2); ***"Michele Tabone et vs Emmanuele Sammut noe"*** *Prim'awla, 10 ta' Ottubru 1950; "**Carmelo Galea vs Dottor Albert Camilleri noe"** Appelli Civili, 18 ta' Marzu 1977)".*

"Hija dottrina komunament accettata illi r-rinunzja ghall-preskrizzjoni hija manifestazzjoni unilaterali tal-volonta' inekwivokabbli tal-konvenut debitur li jabdika ghall-efffetti tal-preskrizzjoni u li ma jridx japprofitta ruhu mill-preskrizzjoni kompjuta. ……l-esame della natura dell'atto e la sua efficacia ad operare la rinuncia e' rimesso all'apprezzamento dei tribunali; I quail devono ancora prendere in calcolo tutte le circostanze in cui l'atto fu

eseguito, e che possono talora spiegare la sua efficacia (Kollez. Vol. XXVIII.ii.112)".

Illi dan gie kkonfermat mis-sentenzi tal-Onorabbli Qorti tal-Appell fl-ismijiet **"Martin Mizzi vs Joseph Camilleri"** A.C. – 20 ta' Ottubru 2004 u dik fl-isimijiet **"Carmelo Abdilla et vs Frances Gloria Crockford"** (A.C. – 26 ta' Gunju 2009) fejn inghad illi:-

"Issa r-rikonoxximent stabbilit mill-imsemmi Artikolu 2133 tal-Kap. 16 jestrinsika ruhu jew permezz ta' xi dikjarazzjoni esplicita' jew bi kwalsiasi fatt iehor li jimplika l-ammissjoni ta' l-esiztenza tad-dritt, per ezempju, il-weghda ta' hlas, talba ghad-dilazzjoni tal-pagament, il-hlas akkont (Artikolu 2134), l-annotazzjoni tad-debitu f'denunzja ta' successjoni jew forma ta' entrata fl-accounts".

"Jigi inoltre, rilevat illi kemm fid-duttrina legali, kif ukoll fil-gurisprudenza, illi dan ir-rikonoxximent tad-dritt ghal fini ta' preskrizzjoni hu konfigurabbli fir-rekwiziti tal-volontarjeta', tal-konsapevolezza, tal-inekwivocita', dejjem b'mod esterjorizzat. Rekwiziti, dawn, li hu necessarju li jikkoezistu flimkien mal-istess att".

Illi fil-kaz odjern din il-Qorti thoss li l-ebda prova ma saret mis-socjeta' attrici f'dan is-sens, anzi kull darba li s-socjeta' attrici avvicinat lis-socjeta' konvenuta dwar dan il-hlas, l-istess socjeta' konvenuta qatt ma ammettiet li ghandha thallas l-istess ammont illum rikjest, u l-allegazzjonijiet f'dan is-sens maghmula mis-socjeta' attrici, anke *tramite* ir-rappresentanti u mpjegati taghha nkluz dik ta' Daniela Caruana, huma kontradetti mix-xhieda ta' Boris Arcidiacono, ta' Adrian Farrugia, u Maurice Bugeja.

Illi tenut kont ta' dan kollu jirrizulta li hija applikabbli l-preskrizzjoni eccepita ta' 18 il-xahar a bazi tal-**artikolu 2148 (f) tal-Kap. 16** u jirrizulta li la darba l-kera mitluba ghall-oggetti mertu tal-kawza odjerna hija dik ghall-perjodu bejn ix-xahar ta' April 2004 u x-xahar ta' Awissu 2005 (Dok. "A" anness mar-rikors guramentat u "DC1" sa

Dok. “DC 63”), mela la darba l-azzjoni attrici giet notifikata biss lis-socjeta’ attrici fit-30 ta’ Jannar 2007, mela allura l-ammonti rikjesti sal-perjodu ta’ Lulju 2005 jirrizulta li huma preskritti.

Illi din il-Qorti tirreferi wkoll ghal kull argument li tressaq dwar l-ittra ufficjali datata 16 ta’ Mejju 2006 (Dok. “BA 1” – fol. 128), izda tali ittra ufficjali ma jirrizultax li interrompiet il-preskrizzjoni ghas-semplici raguni li qatt ma giet notifikata lis-socjeta’ konvenuta, kif jirrizulta mir-riferta negattiva ta’ l-istess (*unclaimed) a tergo* tal-istess *(a tergo fol. 128).* La darba l-ittra ufficjali ma gietx notifikata ma hemm ebda ksur tal-preskrizzjoni (ara **artikolu 2128 tal-Kap. 16).**

Illi mela allura l-unika ammonti li ma humiex preskritti huma dawk relattivi ghax-xahar ta’ Awissu 2005 li skond Dok. “A” (fol. 20) huma ta’ Lm25.65, Lm124.16 u Lm182.64 rispettivament ammontanti ghall-Lm332.45 (€774.40) u dwar dan l-istess socjeta’ konvenuta tghid li dawn mhux dovuti peress li l-apparat mikri kien difettuz u din l-eccezzjoni hija bbazata fuq il-principju li jezisti f’kuntratti bilaterali ta’ *inademplendi non est ademplendum,* fis-sens li kemm il-darba parti ma tonorax l-obbligi taghha, mela allura ma tistax hija stess tippretendi hlas jew esekuzzjoni minghand il-parti l-ohra **(“AX Construction Limited vs Tony Mallia Bonello”** – A.C. – 10 ta’ Ottubru 2005).

Illi mill-provi prodotti jirrizulta li s-sistema ta’ *hardware* fornita mis-socjeta’ attrici kienet fil-fatt difettuza u dan jirrizulta mix-xhieda kollha prodotta mis-socjeta’ attrici, nkluzi dik ta’ Boris Arcidiacono, Maurice Bugeja, u Adrian Farrugia, u fil-fatt jirrizulta li kien hemm difetti frekwenti fil-*hard disk* tal-istess sistema u dan huwa korroborat mill-fatt mit-*Technical Department Service Reports* jirrizulta li din kienet effettivament difettuza ghal diversi perjodi kif jidher mid-Dokumenti “BAX 2” sa “BAX 10” annessi mal-affidavit ta’ Boris Arciadiacono relattivi wkoll ghall-perjodi ndikati mis-socjeta’ konvenuta fin-nota ta’ osservazzjonijiet taghha tat-3 ta’ Novembru 2008 quddiem il-Perit legali. Apparti dan jinghad li fl-istess kuntratti esebiti mis-socjeta’

attrici li l-manutenzjoni tal-istess apparat kienet f'idejn is-socjeta' attrici (para 8 fol. 5), u allura kienet is-socjeta' attrici li kellha l-obbligu li tara li tali apparat ikun sew provdut u mantnut.

Illi jinghad ukoll li ghalkemm is-socjeta' attrici qed tallega li l-azzjoni attrici hija dwar *hardware,* u jekk kien hemm xi difett dan kien jirrigwarda s-*software*, li tieghu hija ma kinitx responsabbli, dan fil-fatt jirrizulta li huwa inkorrett u dan peress li jekk id-difett kien fis-*software*, l-kuntratt mas-socjeta' konvenuta kien maghmul ukoll dwar l-istess mas-socjeta' attrici kif jirrizulta mid-Dok. "BAX 1" iffirmat proprju mis-socjeta' attrici (fol. 66) u d-difetti fl-istess sistema jirrizultaw kemm mid-dokumenti esebiti kif ukoll mix-xhieda konvenuta. Dan apparti li effettivament l-azzjoni attrici, minkejja s-sottomissjonijiet taghha, hija mibnija fuq il-premessa li *'s-socjeta' rikorrenti kienet f'diversi okkazjonijiet u a bazi ta' diversi kuntratti dahlet fi ftehim mas-socjeta' intimate sabiex tforni lill-istess b'apparat ta' computer hardware, kif ukoll* <u>*software*</u> *gewwa l-fond maghruf bhala it-Torri Interiors gewwa 233, Tower Road, Sliema (ara il-paragrafu 2 tar-rikors guramentat – sottolinear tal-Qorti),* u allura ghalkemm il-kera li qed tintalab hija ghall-*hardware*, ma hemmx dubju li thaddim tal-istess sistema jiddependi fuq il-kwalita' u l-efficjenza tas-*software* fornit, li mid-dokumenti esebiti tirrizulta li wkoll kienet difettuza, tali dokumenti mahruga mill-istess socjeta' attrici innifisha. Ghalhekk f'dan il-kuntest jirrizulta li dwar l-ammont li ma giex preskritt a bazi tal-**artikolu 2148 (f),** it-talba attrici ghax-xahar ta' Awwissu 2005 hija nfondata fil-fatt u fid-dritt ghaliex l-apparat fornit kien difettuz u mhux tajjeb ghall-uzu intenzjonat.

Illi ghalhekk it-talba attrici qed tigi michuda.

<u>III. KONKLUZJONI.</u>

Illi ghalhekk ghal dawn il-motivi, din il-Qorti, **taqta' u tiddeciedi,** billi filwaqt li **tilqa' l-eccezzjoni ta' preskrizzjoni tas-socjeta' konvenuta abbazi tal-artikolu 2148 (f) tal-Kap. 16 sollevata b'risposta**

guramentata ulterjuri datata 20 ta’ Gunju 2008 rigwardanti t-talba attrici in kwantu l-istess hija referibbli ghall-ammonti mitlub bhala kera ghall-apparat indikat relattivi ghall perjodu bejn April 2004 u Lulju 2005, u filwaqt li tilqa’ l-eccezzjoni fil-mertu sollevata fit-twegiba tas-socjeta’ konvenuta datata 6 ta’ Marzu 2007, **tichad it-talba attrici** ghall-kumplament tal-ammonti mitluba relattivi ghall-perjodi l-ohra mhux preskritti, kif fuq indikat, ghaliex hija nfondata fil-fatt u fid-dritt ghar-ragunijiet hawn decizi.

Bl-ispejjez kontra s-socjeta’ attrici.

Moqrija.

< Sentenza Finali >

--------------------------------TMIEM--------------------------------